

Loviisan Satama Oy:n ympäristöluvan muutoshakemus / lausunto aluehallintovirastolle

Ympäristöterveysjaosto 12.06.2025
2233/11.05.02.08/2024

Valmistelu ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Hanna Siven
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Loviisan terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Loviisan sataman toiminnan muuttamisesta ja toiminnan aloittamisluvasta. Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisen asiointipalvelun kautta (avi.fi / sähköiset-lomakkeet) 4.6.2025 mennessä, mutta lausunnot on pyydetty ja saatu lisää aikaa 13.6.2025 saakka. Lausunnon diaarinumero on ESAVI/6399/2025. Kuulutus- ja hakemusasiakirjat löytyvät osoitteesta lupa.avi.fi.

Sataman toiminta sijaitsee Loviisan Satamakiinteistöt Oy:n omistamilla kiinteistöillä 434-11- 2008-1 ja 434-11-2008-2 osoitteessa Satamatalonkuja 1, 07910 Valko. Kiinteistön 434-11-2008-2 pohjoisosassa on Suomenlahden Telakka Oy:n hallinnoima alue. Loviisan satama ympäristöineen kuuluu Suomenlahden sisäsaaristoon.

Loviisan Satama Oy hakee ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 §:n mukaista lupaa Loviisan sataman ympäristölupapäätöksen (28.3.2022, nro 89/2022, ESAVI/15469/2021) muuttamiselle. Ympäristölupa ei ole lainvoimainen. Muutosta haetaan jätteen vastaanottoa ja varastointia koskevaan lupamääräykseen K2: "Kiertotalousjakeita saadaan varastoida ja lastata yhteensä enintään 50 000 tonnia vuodessa." Aluehallintovirasto on selventänyt lupamääräystä K2 siten, ettei määräys koske SRF- ja RDF-paalien suoratoimituksia sataman kautta. Määräystä K2 halutaan muuttaa niin, että vuosittaisesta enimmäisvarastointi- ja lastausmäärästä luovutaan ja sen tilalle määritetään suurin kertavarasto 50 000 t. Loviisan Satama Oy hakee myös lupaa päätöksen täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesti.

Loviisan satamassa otetaan vastaan ja varastoidaan SRF- ja RDF kierrätyspolttoainepaaleja. Kierrätyspolttoainepaalien tuonti satamaan on aloitettu vuonna 2022. Kierrätyspolttoainepaalit saapuvat satamaan laivoilla, joista ne puretaan käsittely- ja varastointialueille tai lastataan suoraan autoihin. SRF-paalit varastoidaan ulkona ja RDF-paalit tullaan varastoimaan rakennustöiden valmistuttua arviolta kesään 2025 mennessä hallissa, johon asennetaan poistoilman käsittely, tai toissijaisesti muissa sisätiloissa. Poikkeustilanteissa RDF-paalit varastoidaan ulkona aumamuovilla peitettynä. Kierrätyspolttoainepaaleja on varastoitu Loviisan Satamassa vuosina 2023- 2024 keskimäärin

kerralla 10 000-18 000 t, mutta loppuvuonna 2024 varastoa kumuloitui noin 45 000 t.

Osa SRF-paaleista rikotaan ja osa RDF-paaleista avataan sisätiloissa ennen lastausta. Rikotut ja avatut paalit lastataan sisätiloissa. Kierrätyspolttoaineet kuljetetaan kuorma-autoilla vastaanottaville polttolaitoksille kansainvälisen jätteesiirtosopimuksen mukaisesti.

Toiminnassa käytetään vettä pesuhallissa koneiden pesuissa sekä mm. laiturien huuhtelussa. Pesuhallissa syntyvät jätevedet johdetaan öljynerotuksen kautta jätevesiviemäriin ja huuhteluvedet ohjautuvat hulevesijärjestelmän kautta mereen sataman edustalle. Varastoinnin muutoksen myötä RDF-paalit eivät ole enää kosketuksissa sadevesien kanssa, eikä RDF-paaleista tällöin muodostu päästöjä hulevesiin. Hulevesipäästöt tulevat toimijan mukaan vähentymään varastoinnin muutosten myötä.

Sataman toiminnasta aiheutuu päästöinä lisäksi melua alueella liikkuvista koneista ja paalien käsittelystä, pölyä liikennöinnistä, hajupäästöjä RDF-jätteen varastoinnista sekä roskaantumista. Lisäksi toiminnasta on aiheutunut karpäshaittaa. Varastoinnin muutosten myötä RDF-paaleista aiheutuva hajuhaitta tulee toimijan mukaan vähenemään. Muutos mahdollistaisi suuremman varastointimäärän vuoden aikana, mutta luvan muutoksen myötä ei ole tarkoitus kasvattaa varastointimääriä. Lupa olisi muutoksen jälkeen vastaavan kaltainen kuin muissa satamissa, missä vaikutuksia torjutaan kertavarastoinnin rajoittamisella. Satamien kautta kulkevan tavarankokonaismäärää ei yleensä ole rajoitettu. Varastoinnin muutoksen myötä karpäset ovat paremmin torjuttavissa. Luvan muutos ei vaikuta mahdollisesti RDF-jätteen mukana tuleviin karpäsiin. Myös rottien esiintymisestä alueella on tullut ilmoituksia.

Satamassa vastaanotetaan myös kansainvälistä ruokajätettä aluksilta. Ruokavirasto on rekisteröinyt Loviisan Satama Oy:n sivutuoteasetuksen mukaiseksi kansainvälisesti liikennevälineistä liikennevälineistä peräisin olevan luokan I ruokajätteen keräyspisteestä vastaavaksi toimijaksi.

Satama-alueen maaperä on pääosin kartoittamatonta. Satamatoimintojen alueet on asfaltoitu.

Satama-alue rajautuu Valkon I-luokan pohjavesialueen (Valko 0143401) ulkopuolelle. Pohjaveden virtaussuunta on sataman varastoalueilla itään, meren suuntaan eli poispäin pohjavesialueesta.

Sataman välittömässä läheisyydessä ei ole suojeltuja kohteita. Lähimmät suojelualueet sijaitsevat noin 2,5 km etäisyydellä satamasta. Lähimmissä suojelualueissa ei ole tapahtunut muutoksia edellisessä muutoshakemuksessa ilmoitetusta. Satama-alueella on toimintaa 24/7. Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat satama-alueen länsipuolella.

Haetulla lupamääräyksen muutoksella ei ole toimijan mukaan varsinaista vaikutusta lupapäätöksen mukaiseen toimintaan. Sataman toiminnasta ei aiheudu päästöjä suojeltuihin kohteisiin. Toiminnan muutoksella ei ole vaikutusta päästöihin, eikä täten luontoon, luonnonsuojeluarvoihin tai rakennettuun ympäristöön.

Koska toiminnan muutoksen ei arvioida lisäävän syntyviä päästöjä, muutoksen ei myöskään arvioida aiheuttavan kasvavia ympäristövaikutuksia. Toiminnasta aiheutuva hajuhaitta on aiheuttanut lähialueella viihtyvyshaittaa. Toimijan mukaan varastoinnin muutosten myötä hajuhaitta tulee vähenemään, jolloin vaikutukset viihtyisyyteen ovat positiivisia.

Kierrätyspolttoaineiden varastoinnista aiheutuneet hulevesipäästöt ovat aiheuttaneet vain pientä kuormitusta Suomenlahdella sataman edustalla. Toimijan mukaan varastoinnin muutokset tulevat myös vähentämään syntyviä hulevesipäästöjä, jolloin myös ennestään vähäiset hulevesipäästöistä aiheutuvat vaikutukset pienenevät.

Ympäristöterveysjaosto on aiemmin (ympäristöterveysjaoston kokous 17.10.2024) lausunut asiasta seuraavasti:

"Porvoon ympäristöterveysjaosto on antanut lausunnon nyt valituksen alaisesta Loviisan Sataman ympäristölupahakemuksesta. Hakemusaineiston mukaan kiertotaloustuotteiden varastoinnista ja lastauksesta ei synny melua, pölyä, hajua tai muita haittoja ympäristöön. Näin ollen ympäristöterveysjaosto ei ole lausunnossaan ottanut kantaa hajuhaittojen ehkäisyyn.

Ympäristöterveydenhuoltoon on tullut useita valituksia Loviisan Satamasta kantautuvasta hajusta ja kesällä myös runsaasta kärpästen määrästä. Erityisen paljon valituksia on tullut kesällä 2024. Ympäristöterveydenhuolto on 1.7.–2.10.2024 kirjannut 21 kpl yhteydenottoa yhteensä 16 eri valittajalta. Valitukset ovat tulleet eri puolilta Valkoa ja sen lähikylistä. Terveystarkastaja kävi yhteydenottojen perusteella tekemässä havaintoja asuinalueilla sataman ympäristössä 24.7.2024. Tarkastaja totesi kaatopaikkamaista hajua erityisesti tuulen alapuolisella alueella satamaan nähden sekä poikkeuksellisen paljon kärpäsiä sataman lähialueella.

Terveydensuojelulain mukaan jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Loviisan Sataman jätteen käsittelytoiminnan takia läheisellä asutulla alueella esiintyy runsaasti vahinkoeläimiä terveyshaittaa aiheuttavalla tavalla. Alueella lastataan ja rikotaan energiapaaleja, jolloin ilmaan pääsee mikrobeja sisältäviä hiukkasia. Materiaalissa esiintyy todennäköisesti mm. Legionella-bakteeria, joka voi aiheuttaa vakavaa keuhkokuumetta hengitettynä. Hiukkaset voivat levitä tuulen mukana sataman lähialueelle, jossa on asutusta.

Satamassa sijaitsee leipäviljavarasto ja lähellä on myös kalalaitoksia

ja ruokaloita. Sataman toiminnasta aiheutuva haittaeläinten (kärpäset, jyrsijät) lisääntyminen aiheuttaa hygieniariskiä elintarviketoiminnalle. Hajuhaitasta saattaa myös aiheutua elintarvikkeiden pilaantumista.

Rikkoontuneista paaleista leviää tuulen ja haittaeläinten (linnut, jyrsijät) ympäristöön jätemateriaalia. Ruokavirasto on todennut, että Keski-Euroopasta peräisin olevien, orgaanista jätettä sisältävien jätapaalien käsittelystä voi aiheutua afrikkalaisen sikaruton leviämisen riski. Useissa Euroopan maissa esiintyy tällä hetkellä afrikkalaista sikaruttoa ja virus voi säilyä viikkoja, jopa kuukausia eläinperäisessä materiaalissa. Jos tauti pääsee leviämään villisikoihin, on taudin hävittäminen niiden keskuudesta vaikeaa. Itäisellä Uudellamaalla on vahva villisikakanta.

Ympäristöterveysjaosto katsoo, että eloperäistä jätettä sisältävät energiapaalit eivät sovellu kuljettavaksi tai säilytettäväksi Loviisan satamassa nykyisessä muodossa. Sataman lupa käsitellä ja varastoida eloperäistä ainesta sisältävää kierrätyspolttoainetta tulee kumota, jos eloperäistä ainetta on mahdollista päästä ympäristöön. Vaihtoehtoisesti ympäristölupa tulee palauttaa uudelleen käsiteltäväksi ja peruuttaa lupa toimia muutoksen hausta huolimatta.”

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Jätteitä, jotka sisältävät eloperäistä / orgaanista materiaalia, ei tulisi varastoida alueella (huom. linnut ja villieläimet levittävät materiaalia). Varastohallit tulee suojata tuhoeläimiltä ja linnuilta sekä muilta villieläimiltä. Alueen tulee olla kokonaisuudessaan aidattu, jotta villieläimet eivät pääse alueelle (ASF-riskit).

Hakemuksesta ei käynyt ilmi, miten pidetään kirjaa siitä, kuinka kauan mikäkin jätapaali / jäte-erä on ollut satama-alueella. Lisäksi ympäristöterveysjaosto huomauttaa, että poikkeustilanteita, jolloin satamassa on huomattava määrä toimitusta odottavia jätetapaaleja, ei voi olla jatkuvasti.

Ympäristöterveysjaostolla ei ole asiasta muuta huomautettavaa.

Pykälä tarkastetaan heti.